

Hrbáč osenní
Zabrus tenebrioides

Hrbáč osenní

Zařazení škodlivého činitele

Škůdci obilnin

Popis škůdce, hostitelské rostliny

Brouk: Dlouhý 12–15 mm, 6 mm široký, černý se světlejší spodní stranou, tykadla a nohy červenohnědě zbarvené. Štít téměř čtvercový, krovky klenuté.

Larva: Až 3 cm dlouhá, tmavší hlava, mocné kousací ústní ústrojí. Hruď a zadeček robustní, světle

žluté, s velkými tmavohnědými skvrnami na hřbetní straně.

Hrbáč osenní napadá všechny druhy obilnin, především ozimy, méně často oves. Také mnohé plané a krmné druhy trav slouží jako zdroj potravy.

Příznaky, možnosti záměny

Na podzim užírají larvy vzcházející rostliny až pod úroveň půdy. Na mladých rostlinách je poškozována především báze listů, takže horní část čepele vadne a usychá. K podobným poškozením dochází mezerovitým vzcházením, úletem herbicidů nebo po napadení padlím, dřepčíky a drátovci.

Škody vznikají i na jaře, kdy larvy rozžvýkávají celé listy a výhonky a přeměňují je v klubka podobná koudeli.

Jedna larva poškodí asi 100 cm² listové plochy, což odpovídá asi 25 mladým rostlinám obilí. Při masovém výskytu škůdce může docházet až k okusu. Poškození žírem brouků na mléčně zralých obilkách je méně závažné.

Biologie

Brouci se líhnou v červnu až červenci z kukel v půdě a osídlují obilná pole, louky a pastviny. Přes den se ukrývají ve skrýších a v noci se živí na klasech. Samičky kladou v srpnu až září 80–100 vajíček jednotlivě nebo v malých skupinách do plochých zemních komůrek se sypkou zeminou nebo rostlinnou drtí. Zhruba po dvou týdnech se líhnou larvy. Žijí v až 30 cm hlubokých chodbičkách o průměru stébla slámy, které si vyhloubí kolmo do země. Po zimním období klidu se znovu stávají aktivní.

Při opakovaném pěstování ozimů stejně jako při opožděné či vůbec opominuté podmínce může dojít k takovému nárůstu populace, který už je třeba omezit. Trvalé kypření půdy organickým hnojením zesiluje napadení. Také vzešlý výdrol láká tyto škůdce.

Hospodářský význam

Největší škody vznikají před odnožováním obilnin. V ČR škodí jen v některých oblastech.

Indikace ošetření

V době odnožování:

Ozimy: na podzim 3–7 poškozených výhonů/m²

na jaře 7–14 výhonů/m², případně 3–5 larev/m²

Jařiny: 3–5 poškozených výhonů/m²
